

Глушкова Н.М. (Одеса, Україна)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПРОЦЕС ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

В тезах розглядається роль педагогічного процесу як важливого фактора соціалізації студентської молоді в період навчання у вищому закладі освіти.

Glushkova N.M. (Odessa, Ukraine)

PEDAGOGICAL PROCESS AS MEAN OF SOCIALIZATION FOR YOUNG STUDENTS

In the article is examined the role of pedagogical process as an important factor of socialization for young students during education period in higher educational establishment.

Період навчання у вищих закладах освіти – це важливий етап соціалізації особистості, тобто процесу її формування в певних соціальних умовах, засвоєння соціального досвіду, перетворення його у власні цінності, норми поведінки, які прийняті в соціальній групі та суспільстві.

Особливість педагогічного процесу у вищих навчальних закладах полягає в тому, що його центром є інтелектуальна та емоційна взаємодія між викладачами і студентами. Щоб педагогічний процес набув ефективності, діяльність викладача, його вплив на студентів має відповідати їхнім пізнавальним можливостям і характеру діяльності.

В методологічній літературі[3] педагогічний процес розглядається як спеціально організована *взаємодія* його учасників впродовж *певного часу*, у межах *певної виховної системи* і спрямована на досягнення поставленої *мети*. Зрозуміло, що виховна система у нашому випадку – це система вищої освіти, це вищі навчальні заклади, де протягом чітко обмеженого часу (періоду навчання) відбувається процес формування особистості студента як майбутнього фахівця вищої кваліфікації. Отже сутність педагогічного процесу вищої школи – в органічному поєднанні з процесом навчання, оволодіння основами наук, професійними знаннями.

Педагогічний процес у вищому закладі освіти має вищий рівень взаємодії його учасників: викладачі та студенти є рівноправними в цьому процесі, між ними встановлюються суб'єкт-суб'єктні відносини, що мають особистісний характер. Педагогічною метою таких відносин є виховання кожного студента як високоморальної, творчої, активної та соціально зрілої особистості. Педагогічний процес у вищій школі знаходиться у постійному русі, удосконаленні та розвитку. Головним напрямком цього розвитку є підвищення активності, самостійності та свідомості студентів, збільшення в їх роботі ваги самовиховання, самоосвіти, елементів наукового дослідження.

Рушійними силами розвитку педагогічного процесу у вищих навчальних закладах є мотиваційно-цільові установки його учасників, які знаходяться під впливом нової сучасної ідеології. Ця ідеологія передбачає розвиток у напрямку формування самосвідомості особистості, яка сама відповідає за своє життя та кар'єру, прагне до розкриття свого інтелектуального, творчого потенціалу, намагається поєднувати навчання із саморозвитком, досягати успіхів у науково-дослідницькій діяльності, ставати компетентним фахівцем тощо. Отже, навчання у вищій школі повинно мати не лише освітню орієнтацію, але й обов'язкову виховну спрямованість. Навчально-виховний процес покликаний формувати у студентів високу культуру, гуманістичний і демократичний світогляд, високі моральні якості, виховувати їх інтелігентними, творчими й цілеспрямованими спеціалістами.

Звичайно, що вирішення таких задач неможливе без урахування фізичної, психічної, інтелектуальної зрілості особистості студента, тобто без урахування його вікових особливостей. *Вікові особливості* – це комплекс фізичних, інтелектуальних, мотиваційних, емоційних властивостей, які притаманні більшості людей одного віку. Студентський вік (17-22 роки) припадає на другий період юності і характеризується певною зрілістю в розумовому, моральному та соціальному плані[2]. В цей період завершується формування як психофізичних, так і особистісних якостей, посилюються свідомі мотиви поведінки.

Молода людина визначає свій майбутній життєвий шлях, здобуває професію і починає випробувати себе в різних сферах життя; самостійно планує свою діяльність та поведінку; активно відстоює самостійність суджень та дій. Саме в цьому віці на основі здобутих знань, власного життєвого досвіду і самостійних міркувань формується світогляд, морально-етичні та естетичні погляди, професійно-трудові вміння і навички. Разом з тим, саме цей період характеризується максималізмом та категоричністю оцінок, негативним ставленням до думки дорослих, неприйняттям їх порад, що може призводити до конфліктів.

Психологічними дослідженнями встановлено[1], що різні періоди студентського віку визначаються різними темпами та швидкістю розвитку психічних функцій та інтелекту в цілому. В свою чергу одним із чинників, що впливають на інтелектуальний розвиток студента є *навчання*, яке керує процесом розвитку пізнавальної діяльності.

Таким чином, ми бачимо, що студентський вік характеризується прагненням самостійно й активно обирати той чи інший життєвий стиль та ідеали, а це відповідає умовам соціалізації і обрання активної життєвої позиції. Отже, навчання у вищих навчальних закладах є важливим фактором соціалізації особистості студента і цей процес продовжується протягом всього періоду взаємодії студентів і викладачів. Задача викладачів в цих умовах – знати вікові психофізичні особливості студентського віку, враховувати і максимально використовувати їх в педагогічному процесі.

ЛІТЕРАТУРА // ЛІТЕРАТУРА // REFERENCES

1. Ананьев Б.Г. Личность, субъект деятельности, индивидуальность. М.: Директмедиа, 2008. – 134 с.
2. Глушкова Н.М. Психологія і педагогіка вищої школи. Конспект лекцій. – Дніпропетровськ: «Економіка», 2006. – 108 с.
3. Основи педагогіки вищої школи: Навч. Посібник // Упорядники: Р.І.Хмелюк, І.М.Богданова, З.Н.Курлянд, О.М.Яцій. – Одеса: ПДПУ ім. К.Д.Ушинського, 1998. – 399 с.